

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Letnik III.

Celovec, v soboto 17. VII. 1948

Štev. 41 (148)

Sabotaža obnove bo samo pojačala
borbo koroških Slovencev

Vsem je še dobro v spominu kak krik je zagnala šovinistična gospoda, ki sedi v uredništvih celovških reakcionarnih listov, ko se je mladina Slovenske Koroške lani odzvala klicu bratstva in mednarodne vzajemnosti in se v dveh delovnih brigadah udeležila gradnje mladinske proge Šamac — Sarajevo. Razjarjena nad tem, da je našim mladincem uspelo premagati vse ovire in šikane, s katerimi so avstrijske oblasti poizkušale preprečiti odpotovanje brigadirjev, posebno pa besna vsled tega, ker so naši mladinci z udarniškim delom dokazali svojo predanost svoji domovini, je ta brezdelna gospoda licemerno kazala na potrebo obnove in dela doma.

Naša mladina se je že davno pred tem hinavskim natolcevanjem zavedala, da je v prvi vrsti njena častna dolžnost, da se posveti tudi obnovi svoje lastne ožje domovine, da pomaga zaceliti rane, ki jih je zasekal Slovenski Koroški divjaški nacistični režim. Zato je tudi s prostovoljnimi delom priskočila na pomoč mnogoterim izseljencem pri poljskih delih in pomagala pri obnovi po nacistih zanemarjenih, poškodovanih in porušeni domov, medtem ko so avstrijske oblasti z odrekanjem gradbenih dovoljenj in nakazil za nakup orodja in gradbenega materiala ter z očitno goljufivimi mahinacijami v zvezi s takozvano »popravo škod« načitno sabotirale obnovo njihovih domačij, ko jim po zlomu nacizma ni uspelo preprečiti povratka v domovino.

Mladina Slovenske Koroške si je marca letošnjega leta na svojem plenumu dala nalogo, da bo stala v prvih vrstah pri obnovi porušenega prosvetnega doma v Žitari vasi. Na zboru brigad dne 12. t. m. je naša mladina s ponosom lahko ugotovila, da so kljub velikim težkostem, oblastvenim oviram in šikanam vse predpriprave končane. V samozavestnih besedah: zdaj bomo gradili, je lahko vsa javnost razbrala jekleno voljo in disciplinirano pripravljenost slovenske mladine za delo pri obnovi svoje domovine.

In spet se je pokazalo, da so avstrijske oblasti tiste, ki s pomočjo uradnega birokratizma načrtno poizkušajo zavirati in hromiti delovni polet naše mladine. Tri mesece že »obdeluje« gradbeni urad velikovškega okrajnega glavarstva vlogu SPZ za izstavitve gradbenega dovoljenja. Po številnih intervencijah je končno izgledalo, da ni več »zakonite« podlage, s katero bi lahko še nadalje utemeljevali svojo sabotersko taktiko zavlačevanja. Zato je v zadnjem trenutku prišlo na pomoč novonacistični BHS, ko je pri komisioniranju dne 13. t. m. vložil obrekovalni priziv »domovini zvestih« nacistov proti obnovi slovenskega prosvetnega doma. Ne vemo če je bilo to naročeno ali ne. Vsekakor je vodja komisije dr. Mayerhofer, nekdanji Hitlerjev NS-Führungsoffizier, sedaj pa namestnik okrajnega glavarja v Velikovu, izbral BHS-ovski provokatorični ugovor kot dobrodošlo priliko za nadaljnje zavlačevanje izstavitve gradbenega dovoljenja in s tem preprečil pravočasni pričetek gradnje.

To dejstvo dokazuje, da dajejo avstrijske oblasti ne samo potuho, temveč odkrito podporo nacističnim ostankom in da se solidariizirajo s hujšakškim in razdiralnim rovarjenjem in terorističnimi metodami teh elementov.

Gospodje v redakcijah šovinističnih listov, ki opravljajo isti posel, seveda o vsem tem molčijo. Razumljivo, da tega

tudi ni povedal državni sekretar Graf, ker bi sicer ne mogel pred 14 dnevi na javnem zborovanju blatiti in psovati naše in avstrijske demokratične mladine z lenuhi in postopači. Če ne bi hotel veljati za lažnika in hujšaka, bi moral povedati, da je ravno slovenska mladina tista, ki se je samoiniciativno vrgla na delo obnove in da je tudi avstrijska mladina pripravljena na vzajemno sodelovanje, da pa so v prvi vrsti avstrijske oblasti tiste, ki zavirajo in onemogočajo njen delovni polet. Če ne bi bilo tako, ne bi še v četrtem letu po končani vojni trava prerasčala kupe nepospravljenih ruševin in ne bi bilo potrebno sramotnega dejstva, da jih morajo priti odstranjevati šele mladinci — kvekerji iz Anglije, Holandske in drugih držav.

V Sovjetski zvezi in v deželah ljudske demokracije, kjer si je delovno ljudstvo priborilo oblast, so predvsem oblastveni forumi tisti, ki dajejo iniciativo in vsestransko podporo delovnim množicam pri obnovi in izgradnji svoje domovine. Na tej podlagi dosegajo čudovite uspehe pri ustvarjanju pogojev za boljše življenje vseh delovnih ljudi. To v naraščajoči

Val ogorčenja nad atentatom na voditelja
italijanskega delovnega ljudstva

Dne 14. julija t. l. je postal generalni sekretar KP Italije Palmiro Togliatti žrtev zahrbtnega zločina. Zadele so ga tri kroglice iz pištole morilca.

V bolnišnici so Togliatti-ja takoj operirali in odstranili iz njegovih prsi dve kroglici. Po operaciji se mu je stanje vidno zboljšalo, tako da za njegovo življenje ni več neposredne nevarnosti.

Atentat je izvršil 25-letni študent Ballante, ki je bil do leta 1946 član Liberalne stranke. Pri prvem zasliševanju je Ballante izjavil, da je že dalj časa iskal prilike, da ubije Togliatti-ja.

V italijanskih parlamentarnih krogih sumijo, da je napad v zvezi s člankom glavnega urednika glasila Saragatove stranke, ki je bil objavljen dne 13. julija in v katerem zahteva, da vzame vlada zadnji Togliatti-jev govor v parlamentu za povod, »da postavi njega in vse njegove komplice ob stenoc«.

Sandro Pertini, funkcionar socialistične stranke je izjavil, da nosi odgovornost za atentat demokristjanska vlada, ki ni ukrenila potrebnih ukrepov za zaščito poslancev.

Izvršni komite KP Italije je objavil v posebni izdaji »Unita« zahtevo Komunistične partije po ostavki vlade. V zahtevi pravi med drugim:

»Pozivamo vlado stavke, lakote in državljanske vojne, da poda ostavko in tako zajamči notranji mir in svobodo državljanov.«

Vest o zločinskem napadu na priljubljenega voditelja italijanskega delavskega razreda je silno razburila vse italijansko ljudstvo. Borza dela v Rimu je takoj proglasila generalno stavko v cellem mestu. Ukinjen je bil ves promet. Sindikalna centrala v Milanu je proglasila generalno stavko za celo pokrajino. Delavstvo Turina je zasedlo vse tovarne. V generalno stavko so stopili vsi delavci, vključno delavci javnih služb.

Kljub policijskem terorju se je delavstvo polnoštevilno odzvalo proglasu Izvršnega komiteja sindikalne zveze, ki je

joči meri kljub klevetam in ustvarjanju umetnih železnih zaves uvideva tudi avstrijska mladina in avstrijske delovne množice sploh, ki čedajle bolj spoznavajo vrednost praznega besedičenja OeVP-jevske gospode o »solidarizmu« in puhlost slepilnih fraz o »demokratičnem socializmu«, ki se jih poslužujejo zvodniki v vodstvu SPOe.

Slovenska mladina in delovno ljudstvo Slovenske Koroške ni in tudi ne bo nikdar nasledlo tem utvaram. Sedanje nevzdržne razmere, ki so preračunane na trajno vzdrževanje slovenskega ljudstva v zaostalosti, dajejo koroškim Slovincem samo vzpodbudo za pojačano borbo za ljudsko demokracijo. Konkretno se ta borba izraža v zavestni zahtevi slovenskega ljudstva po priključitvi k matični državi FLR Jugoslaviji, kjer je delovno ljudstvo gospodar svoje lastne usode in s tem kovač svoje boljše in svetlejšje bodočnosti.

Tudi zavlačevanje in preprečevanje gradnje prosvetnega doma v Žitari vasi bo — seve proti intencijam odgovornih avstrijskih mogotcev — samo še bolj pojačalo borbo slovenskega ljudstva za enakopravnost in svobodo.

proglasil splošno stavko za celo Italijo. Železniški promet je popolnoma ukinjen. Tudi ni izšel noben časopis.

Delavstvo je silno ogorčeno. Nekega fašista, ki je v Pisi streljal na delavsko demonstracijo in pri tem ranil štiri osebe, je množica na licu mesta ubila. Cesto Benetke — Marghera so delavci zaprli, pri čemer so ujeli nekega generala in polkovnika.

V Rimu je pozvala demonstracija 20.000 ljudi državnega predsednika

Sovjetska vlada k vprašanju Berlina

Sovjetska vlada je odgovorila na note zapadnih sil glede stanja v Berlinu. V odgovoru je med drugim rečeno:

Sovjetska vlada se ne more strinjati z izjavo ameriške vlade, ki pravi, da nosijo odgovornost za sedanje stanje v Berlinu sovjetske oblasti. Sedanje stanje v Berlinu je posledica kršitve sklepov, sprejetih od štirih sil glede Nemčije in Berlina, s strani vlad ZDA, Velike Britanije in Francije. Prekršitev teh sklepov se izraža v ločeni denarni reformi, uvedbi posebnih bankovcev v zapadnih sektorjih Berlina in politiki razkosanja Nemčije.

Sovjetska vlada omenja izjavo vlade ZDA, ki pravi, da ima svoj sektor Berlina zaseden na podlagi pravice, ki si jo je pridobila s kapitulacijo Nemčije. Sovjetska nota pravi k temu:

Če ZDA, Velika Britanija in Francija s svojimi posebnimi akcijami razbijajo upravni sistem Nemčije po štirih silah in če so začele ustanavljati v Frankfurtu glavno mesto za vlado zapadne Nemčije, so se s tem odrekale tudi pravni podlagi, na kateri temeljijo njihove pravice glede soudeležbe pri upravi Berlina.

Sovjetski odgovor dalje poudarja, da leži Berlin v središču sovjetske cone in je njen sestavni del. Interesi berlinskega prebivalstva ne dopuščajo položaja, ki je nastal z uvedbo posebne valute, ki ni v obtoku v sovjetski coni.

Svobodo smo si priborili peš, z orožjem v rokah, ko smo izganjali sovražnika in se srečali z Rdečo armado kot vojska z vojsko — majhna z veliko, stranska z glavno, milijon z mnogimi milijoni, toda osvobodilni in revolucionarni obe, obe s peterokrako zvezdo na kapah.

Moša Pijade

Einaudi-ja, da takoj zahteva ostavko de Gasperi-jeve vlade.

V Genovi so zasedli delavski demonstranti centralno pisarno neofašističnega italijanskega Socialnega gibanja ter razorožili policiste, ki so imeli nalogo, da to pisarno stražijo. Delavstvo je zasedlo več lokalov demokristjanske stranke v drugih mestih.

KP Italije je objavila poziv, v katerem je med drugim rečeno:

»Z atentatom na voditelja Komunistične partije je nameravala reakcija zadati demokraciji in svobodi italijanskega ljudstva smrtni udarec. Ta poizkus je dozoreval v političnem vzdušju provokacij in nasilja, ki ga je vlada de Gasperi-Scelba, vlada državljanske vojne, namenoma gojila. Svojo svobodo moramo braniti.«

Vest o odvratnem zločinu je izzvala silno ogorčenje med najširšimi delovnimi množicami vsega sveta. Komunistične Partije Sovjetske zveze, Jugoslavije, Francije, Avstrije, Madžarske, Južne Amerike in drugih držav so z brzokavkami obsodile zločin in izrazile solidarnost s KP Italije.

Obletnica francoske revolucije
v znamenju stavk

Letošnjo 159. obletnico francoske meščansko-demokratične revolucije so obhajale francoske delovne množice v znamenju naraščajoče gospodarske krize. 70.000 državnih uslužbencev finančne, davčne in carinske uprave ter nameščenci gospodarskih ministrstev stavkajo še naprej, ker se ne morejo strinjati s prenizkimi plačili. Poštni uslužbenci in drugi javni nameščenci pa se pripravljajo, da se pridružijo stavki.

Da bi to preprečila, je dovolila francoska vlada dodatne kredite v višini 30 milijard frankov kot doklade k plačam nekaterih skupin nameščencev. Ti krediti pa so premajhni za izravnavo razlik med plačili in cenami.

Pariški list »Ce Soir« pripominja, da ti vladni ukrepi nikakor ne morejo zadovoljiti nameščencev. Strokovne organizacije obtožujejo vlado, da nosi sama odgovornost za nastali položaj.

Zato je bila sovjetska komanda prisiljena, da z zasilnimi ukrepi zaščiti koristi nemškega prebivalstva ter gospodarstva v sovjetski zasedbeni coni in na ozemlju Velikega Berlina.

Istočasno se je zavzemala sovjetska komanda vedno za blaginjo berlinskega prebivalstva ter skrbela za zadostno oskrbo s prehrano; za tem pa bo stremela tudi v bodoče ter se potrudila, da se čimprej odstranijo težkoče, ki so nedavno nastale. Če bo potrebno, se sovjetska vlada tudi ne bo zoperstavljala oskrbovanju celotnega Velikega Berlina iz lastnih sredstev.

Glede izjave ameriške vlade, da se pod nobenim pogojem ne bo odrekla zasedbi Berlina, pravi sovjetski odgovor, da se sovjetska vlada tozadevno ne bo spuščala v razgovore, ker so se imenovane vlade s kršitvijo skupnih sklepov o upravi Berlina že same odrekale pravici do soudeležbe pri zasedbi Berlina.

O ameriškem predlogu glede pogajanj med štirimi velesilami za proučitev v Berlinu nastalega položaja je v sovjetskem odgovoru rečeno, da se sovjetska vlada nikakor ne protivi pogajanjem, vendar pa je potrebno izjaviti, da imajo pogajanja pomen le v slučaju, če se ne omejuje samo na vprašanje uprave Berlina, ker se to vprašanje nikakor ne more ločiti od splošnih vprašanj uprave Nemčije kot celote.

Breznačelnost v borbi za načela

Pod tem naslovom je objavila beograjska »Borba« članek, ki ga je napisal Moša Pijade. V članku je med drugim rečeno:

Resoluciji Informbiroja je bila namenjena vloga dokumenta mednarodnega delavskega gibanja za obrambo čistosti načel marksizma-leninizma pred Partijo, ki jih je »izdala«. Resolucija pa se je pokazala kot breznačeln korak.

Breznačelnost resolucije Informbiroja je jasno razvidna iz same vsebine resolucije, iz očitnih protislovij, ki jih vsebuje, iz očitne krivice do Komunistične partije Jugoslavije, do narodov Jugoslavije in njihovih pridobitev, priborjenih prav pod tistim vodstvom, ki je predmet tega brezobzirnega napada. Ta breznačelnost je osupnila ne le množice našega partijskega članstva, marveč tudi frontaše in skoraj vse državljane Jugoslavije. Nihče v naši deželi se ni vprašal, ali so obtožbe Informbiroja resnične, ker je bila njihova neresničnost tako očitna, da je bolela kakor žalitev. Ljudje so se samo vpraševali: kaj so s tem napadom hoteli, ali bolje rečeno: mar niso pomislili, kakšen bo njegov učinek? V svoji zaslepljenosti so vodstva nekaterih Komunističnih partij iz Informbiroja baje v obrambo čistosti revolucionarnih načel stopila na pot neresnice in klevet, v katerih vedno bolj zgubljajo sleherno mero in običajno moralo, da o komunistični morali sploh ne govorimo. Priče smo prizora, da se v tej zadevi tisk nekaterih Komunističnih partij ponižuje do slovarja in metod reakcionarnega tiska, da se poslužuje neposrednih izmišljotin, zavestnega zavijanja dejstev, zavestnega varanja delovnih množic.

Voditelji bratskih Partij v posameznih deželah na primer zelo dobro vedo, da mi o resoluciji Informbiroja do danes sploh še nismo bili uradno obveščeni, da je naši Partiji sploh niso poslali, marveč da smo jo morali povzeti iz poročil agencij. Hoteli so nam jo čim dalje prikrivati, da bi imeli več časa razviti »kritiko« proti nam, preden bi mi lahko odgovorili.

Zdaj pa pridejo listi in voditelji Komunističnih partij ki pravijo, da mi nismo objavili resolucije Informbiroja, ker smo jo hoteli prikriti našim množicam! Tako je storil sekretar KP Francije Duclos, tako je storilo glasilo KP Italije »Unita«, ki tri dni po objavi resolucije v »Borbi«, ko so jo bile mnoge naše organizacije že prediskutirale ob izjavi našega CK, piše, da resolucija v Jugoslaviji ni bila objavljena.

Toda medtem ko smo mi resolucijo Informbiroja objavili takoj, ni do danes še nobeno glasilo Partij in Informbiroja objavilo izjave našega Centralnega komiteja. Kdo potemtaka prikriva stvari svojemu članstvu? Kdo preprečuje objektivno obravnavanje »spora« pred množicami in kdo se mu izogiblje, mi ali naši »načelni kritiki«?

Istega jutra, ko so listi v Beogradu objavili resolucije beograjskih študentov, v katerih se obsoja resolucija Informbiroja in odobrava stališče našega CK, je objavilo glasilo KP Češkoslovaške lažno vest, ki si jo je izmislila neka ameriška novinarka, da so nastopili beograjski študentje proti našemu vodstvu. »Humanite« in »Ce soir« tekmuje v objavljanju podlih izmišljotin o raznih sporazumih Jugoslavije z imperialisti. Tu so naslovi iz neke številke »Humanite«: »Washington objavlja novo pomoč Titu«, »Tito zahteva od Mednar. banke 500 milij. dolarjev in podpisuje trgovinsko pogodbo v Londonu«. Pod debelim naslovom piše »Humanite«, da obsega pogodba vsoto poldruge milijarde frankov. Nadalje ponatiskuje »Humanite« vest degaullističnega lista »Paris presse«, da se vrše v Washingtonu pogajanja o vključitvi Jugoslavije v Marshallov načrt in pravi: ta dejstva kažejo, da se krepijo ekonomske zveze med Jugoslavijo in anglosaškima državama. »Humanite« se ne sramuje, da blati svojo slavno tradicijo s ponatiskovanjem takih klevet iz degaullističnih listov proti bratski Partiji, ki jo hočejo »rešiti« za demokratično fronto, niti da tolmači navadne trgov. posle med državami kot prehod Jugoslavije v tabor imperializma, pozablja, da sta tudi Poljska in Češkoslovaška zahtevali in dobili posojilo od iste Mednarodne banke, kakor tudi,

da je tudi Poljska malone ob istem času, kakor Jugoslavija, sklenila trgovinski posel z Anglijo za nekočkrat večjo vsoto, kar je med drugim popolnoma v redu. Mar mislijo francoski voditelji, da bi se mi morali odpovedati svojemu lastnemu zlatu in enakopravni zunanji trgovini samo zato, da bi jim ne dali priložnosti reči, da smo se prodali imperizmu? Naj jim odgovori na to sledeče mesto iz revije »Voprosi ekonomiki« iz aprila 1948, ki pravi v uvodniku, »Vsa pota vodijo v komunizem« naslednje: »Sovjetska država izhaja iz možnosti in zaželenosti sodelovanja med socialističnim in kapitalističnim sistemom. Gospodarski stiki med vsemi deželami krepke v pogojih popolne enakopravnosti njihovo gospodarstvo in so faktor, ki pomagajo krepiti mir.«

Ali so potrebni še primeri breznačelnosti tistih, ki nas napadajo, češ, da smo izdali marksizem-leninizem? Naj bo, tu imate še primere. V glasilu Informbiroja je njegov urednik Judin v številki z dne 15. februarja letošnjega leta v članku ob stoletnici Manifesta Komunistične partije govoreč o tem, kako se Anglija zviija v gospodar. krizi, napisal tole: »Ob istem času dosega Jugoslavija, ki je bila do nedavnega dejansko še kolonija angleško-francoskega kapitala, na pol agrarna dežela in ki je stopila na pot socializma, take uspehe v gospodarskem in političnem razvoju, da ni daleč čas, ko bo začela prehitevati Anglijo.« Zdaj pa imenujejo domišljave ljudi nas, ki kaj takega nikoli nismo rekli. Ali pa poglejmo vprašanje Ljudske fronte. Vsakdo ve, kaj nam v tem pogledu očitajo. Poslušajte pa, kaj je isti Judin v istem članku, ponavljam 15. februarja letošnjega leta, pisal:

»Novo obogatitev in konkretiziranje idej marksizma-leninizma o enotnosti delavskega razreda z večino delovnega ljudstva imamo v deželah ljudske demokracije. Ta ideja je najbolj dosledno razvita v Jugoslaviji, kjer je v Ljudski fronti združenih 7 milijonov ljudi, t. j. malone vsi odrasli prebivalci. Ljudska fronta ni navadna koalicija, marveč družbeno politična organizacija ljudstva, v kateri ima vodilno vlogo delavski razred na čelu s Komunistično partijo. Tudi Otečestveni front Bolgarije se spreminja v družbeno politično organizacijo vsega ljudstva.«

Ali so komu še potrebni primeri breznačelnosti kritike Informbiroja in nosilcev te kritike proti naši Partiji?

Še en primer: Vsakdo je lahko v projektu programa naše Partije prebral Stalinovo ime v isti vrsti z imeni Marxa, Engelsa in Lenina. Toda član CK Partije madžarskega delovnega ljudstva Josef Revaj nas vprašuje: »Ali je kleveta ali je dejstvo, da se v programu KPJ ne omenja Stalinovo ime?« Mi mu odgovarjamo: »Kleveta!«

Ali, nam očitajo »turške teroristične metode«. Tisti, ki branijo pred nami pravilne partijske metode, pa aretirajo na Madžarskem Jugoslovane, ki nočejo podpisati obsodbe naše Partije, in odvezemajo poslanski mandat predstavniku jugoslovanske narodne manjšine, da o podobnem ravnanju v Albaniji sploh ne govorimo.

Toda ti primeri ne kažejo samo breznačelnosti marveč tudi to, da je bila posledica resolucije Informbiroja, da so vodstva nekaterih Komunističnih partij usmerila svoj tisk tako, da se poslužuje neresnice in klevet proti bratski Partiji, ki so jo doslej skupaj z njenimi voditelji tako visoko cenili. Morda je to najtežji in najbolj negativni rezultat resolucije Informbiroja. Ali mislijo taki voditelji bratskih proletarskih partij na to, kaj pomeni za naš proletariat in vse delovne množice, ki jih postavimo pred tako nepričakovan in nerazumljiv pojav? In kaj mislijo, ko bodo nekega dne tudi partijske množice teh partij in delovne množice, ki so pod njihovim vplivom, spoznale, kakšne neresnice in klevete so mobilizirala njihova vodstva proti Komunistični partiji Jugoslavije, ki jo te množice tako cenijo?

Glasila Partij, ki so članice Informbiroja, niso objavila niti najkrajših izvlečkov iz projekta programa naše Partije. V nekaterih deželah pa ga sploh niso omenili. Pač pa zato pravijo italijanski tovariši, da je naš program licemeren —

ker ga ne mislimo izpolnjevati! Ali je mogoče globlje pasti v breznačelnosti? Najbrž je mogoče in zato bomo počakali še nadaljnje primere. Voditelj Partije madžarskega ljudstva Rakoszy ni zardel, ko je rekel na nekem sestanku, da smo sklicali naš kongres na hitro roko in da smo naš program »načekali«. S takšnimi izpadi, ki so od partijnosti daleč kakor nebo od zemlje, mislijo torej ti zagovorniki marksizma-leninizma likvidirati vodstvo, h kateremu so prihajali tri leta neutrudljivo, da bi se česa naučili.

Tako je več ali manj v vseh vprašanjih, ki jih je resolucija Informbiroja vrgla v javnost. Vse njene neresnice in klevete se »obdelavajo« v tisku posameznih partij in v govorih njih voditeljev. To se pravi, to »obdelovanje« posameznih baje načelno postavljenih vprašanj je v potenciranju neresnice in klevet Informbiroja na kvadrat. Medtem ko resolucija, mimogrede rečeno, čisto po krivem, obtožuje naše voditelje, da hočejo zgraditi socializem brez pomoči Komunističnih partij v ostalih deželah, brez pomoči dežel ljudske demokracije, brez pomoči Sovjetske zveze, da mislijo, da Jugoslaviji ni potrebna pomoč teh revolucionarnih sil — gredo »obdelovalci« še dalje. Generalni sekretar Romunske delavske partije Georgiu Dej piše o graditvi socializma v Jugoslaviji tole: »... socializma ni mogoče zgraditi v eni ali več državah brez pomoči ZSSR in proti nji, brez pomoči ljudskih demokracij in proti njim, brez naslonitve na mednarodno delavsko gibanje in proti njemu, kakor trdijo sedanji jugoslovanski državnik.«

Ali je mogoče iti dalje v pačenju neresnice? Po takih primerih ne moremo ničesar z gotovostjo trditi.

Taka je »načelna kritika«, ki naj bi jo mi sprejeli kot tovariši se in načelno, na temelju katere naj bi se »zdravi« elementi naše Partije uprli partijskemu in državnemu vodstvu, da bi ustregli nekaterim voditeljem drugih partij, ki so prišli v svobodo svoje dežele v letalih s pipo v zobeh in ki so štiri leta po štirikrat dnevno zamen pozivali po radiu množice v borbo, medtem ko smo si mi svobodo priborili peš, z orožjem v rokah, ko smo izganjali sovražnika in se sre-

čali z Rdečo armado kot vojska z vojsko — majhna z veliko, stranska z glavno, milijon z mnogimi milijoni, toda osvobodilni in revolucionarni obe, obe s petrokroko zvezdo na kapah. In na temelju takih »načelnih kritik« naj bi mi priznali zločine, ki jih nismo storili.

Komu zdaj ne more biti jasno, da se kaže resolucija Informbiroja zaradi rezultatov, do katerih je privedla, kot velika zgodovinska zabloda in napaka. Težko se je iznebiti vtisa, da poskušajo s tako kampanjo proti KPJ zmanjšati veliki ugled, ki so si ga pridobili jugoslovanski narodi v vsem svetu s svojo herojsko borbo, z revolucijo, v kateri so zrušili oblast buržoazije in ustvarili oblast delovnega ljudstva na čelu z delavskim razredom, pod vodstvom KPJ, z delavskim poletom in hitrim tempom socialistične izgradnje; da zmanjšajo na nič ugled, ki si ga je pridobila Kom. partija Jugoslavije v vsem demokratičnem svetu kot organizator in voditelj vseh pridobitev nove Jugoslavije in brez slehernih pomislekov oblatiti največjo osebnost v zgodovini jugoslovanskih narodov, herojsko osebnost ljudskega voditelja in učitelja Tita, spoštovano in ljubljeno povsod po svetu, kjer se narodi bore za osvoboditev in napredek, osebnost, katere ime je postalo eden izmed bojnih klicev daleč od Jugoslavije. Toda tega ne bodo dosegli.

Lahko rečemo, da pomeni resolucija Informbiroja po svoji vsebini in argumentaciji, tonu, načinu, kako je bila sprejeta in po vsej njeni predzgodovini, zlasti pa po načinu, kako se zdaj propagira, nov pojav v mednarodnem delavskem gibanju: resolucija napravi vtis breznačelnega frakcijskega grupiranja vodstev nekaterih Komunističnih partij za borbo proti eni Komunistični partiji in sicer prav tiste, ki je za VKP(b) na poti v socializem prišla najdelj.

Takšna situacija ne more dolgo ostati, ker so takšni koraki nezdravljivi z interesi mednarodnega proletarskega gibanja. Ali se bo voditeljem partij iz Informbiroja posrečilo, da se bodo hitro izmotali iz tega čudnega tekmovalstva v uničevanju krvavo priborjenih pridobitev mednarodnega delavskega gibanja? To v tem trenutku ni tako lahko predpostaviti, toda biti mora in bo. Mi ne bomo izgubili niti potrpljenja, niti trdne vere v to.

Jugoslovansko delovno ljudstvo zaupa Partiji in njenemu vodstvu

Centralni komite KP Jugoslavije sprejema številne resolucije, ki mu jih pošiljajo iz svojih sestankov osnovne partijske in množične organizacije ter delovni kolektivi iz mest in vasi. V teh resolucijah poudarja jugoslovansko delovno ljudstvo popolno zaupanje Centralnemu komiteju KPJ in tovarišu Titu.

Resolucija I. kongresa Zveze borcev NOV Slovenije pravi med drugim: »Prvi kongres Zveze borcev odklanja krivične obtožbe, ki so bile izrečene proti naši Partiji, in odločno zavrača zgodovinsko krivico, ki je bila s tem storjena vsemu delovnemu ljudstvu Jugoslavije. Borci NOV bomo napeli vse sile, da z izgraditvijo socializma v naši državi dokazemo, da je politika naše Partije in našega vodstva pravilna. Pri tem pa izjavljamo, da nas prav nič ne more pripravi do tega, da ne bi še naprej ostali brezmejno zvesti stvari miru in demokracije v sodelovanju vseh demokratičnih držav s Sovjetsko zvezo na čelu, v borbi proti mednarodnemu imperizmu.«

Izvršni odbor OF Slovenije v celoti sprejema in pozdravlja odgovor, ki ga je dal na krivične obtožbe plenum Centralnega komiteja KPJ v svoji izjavi od 29. junija 1948. V resoluciji pravi: »To je edini možni odgovor v situaciji, ko se Centralnemu komiteju KPJ in narodom Jugoslavije odreka možnost, da se vrednoto obtožb preveri na mestu samem, to je v FLR Jugoslaviji v obliki v demokratičnem naprednem gibanju običajnega tovariškega analiziranja razmer v duhu medsebojnega zaupanja, iskrenosti in enakopravnosti in v duhu medsebojne tovariške konstruktivne kritike, ki sme in mora temeljiti samo na poznavanju dejstev, na razumevanju stvarnosti, ne

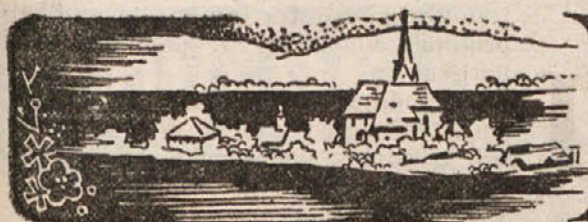
pa na nikjer dokazanih, izmišljenih trditvah.

Resolucija poziva vse članstvo OF in vse njene organizacije, naj se še čvrsteje zgrnejo okrog KP Jugoslavije in okrog Titovega vodstva ter gredo še odločneje v boj za enotnost in trdnost Ljudske fronte in za bratstvo in enotnost med narodi Jugoslavije.

Jugoslovanski študentje, ki študirajo v Moskvi, so poslali CK KP Jugoslavije brzojavko, v kateri pravijo med drugim: »Nas, jugoslovanske študente, člane Partije in skojovce, ki študiramo v Moskvi, ki proučujemo veliki nauk marksizma-leninizma, je globoko razžalila netočna ocena našega vodstva in naše slavne Partije. Tem bolj nas je zadel zgodovinska krivica, ker prihaja od slavne Bolševiške partije, v katero smo brezmejno verovali. Prepričani smo, da bo resnica o delu naše Partije končno triumfirala.«

Uslužbenici predstavništva FLRJ na Dunaju izjavljajo v svoji resoluciji, da bodo še tesneje združili svoje vrste v borbi za zgraditev socializma pod vodstvom Centralnega komiteja KPJ z maršalom Titom na čelu. Tudi osebje veleposlaništva FLRJ v Moskvi sporoča predanost Centralnemu komiteju KPJ in tovarišu Titu. Osebje jugoslovanskega predstavništva v Budimpešti odklanja obtožbe proti Partiji in njenemu vodstvu ter pravi v svoji resoluciji: »Iz dna srca odobravamo vsako besedo v izjavi Centralnega komiteja KP Jugoslavije in ogorčeno obsojamo sabotersko izdajalsko početje Žujeviča ter Hebranga.«

Po vsej Jugoslaviji pa so pohiteli delovni ljudje z vpisom ljudskega posojila, da s tem izrazijo svoj patriotizem in ponovno dokažejo svojo ljubezen do Partije in ljudske oblasti.

Po naši zemlji

Skandalozno ravnanje avstrijskih varnostnih organov

Ko so se peljali podjurski študentje na povratku iz Jugoslavije z opoldanskim vlakom v ponedeljek, dne 12. julija proti svojim domovom, so jih na dravskem mostu pri Tinjah ustavili avstrijski varnostni organi ter jih postavili iz vlaka z utemeljitvijo, da jih ne morejo spustiti čez Dravo, ker nimajo permitov za vstop v zaporno cono, čeprav so vsi imeli potne liste, iz katerih je bilo jasno razvidno, da prihajajo iz Jugoslavije na počitnice na svoje domove.

Ko je o tej šikani zvedel predsednik Slovenske prosvetne zveze, je takoj interveniral pri namestniku varnostnega direktorja dr. Hoppu. Ta mu je obljubil, da bo zadevo takoj uredil in odredil, da morajo žandarji na dravskem mostu spustiti študente na podlagi potnih listov domov.

Po tem zagotovilu so se študentje spet podali na večerni vlak. Izkazalo pa se je, da so bili prevarani. Žandarji na dravskem mostu niso hoteli ničesar vedeti o tem, da bi varnostna direkcija v Celovcu zagotovila študentom potovanje v zaporno cono na podlagi potnih listov. Očividno je gospod dr. Hopp »pozabil« izpolniti svojo obljubo, ki jo je dal predsedniku SPZ. Spet so se sklicevali na permite. Žandarji so se vedli zelo surovo. Posebno se je izkazal znani sovražnik Slovencev Jaklitsch, ki ga poznamo že iz nešteti naših zborovanj in prireditev, kjer je vohunil, da se ne bi govorilo kaj »protidržavnega in protipostavnega«. Naši študentje so ponovno morali iz vlaka ter se pustiti šikanirati od žandarjev in od tako imenovanih »domovini zvestih«, ki so kričali: »Hinaus mit den Banditen«. Orožniki in BHS-ovci so se znosili tudi nad drugimi slovenskimi tovariši, ki so se vozili z istim vlakom, čeprav so imeli permite. Tako je neki orožnik hotel s silo poriniti iz vagona tov. Folteja Rupica iz Št. Vida. Kljub vsem protestom študentov in drugih tovarišev, so orožniki trdovratno vztrajali na tem, da brez permita ne smejo na svoje domove ter jih zadržali na dravskem mostu.

Sele po ponovnih energičnih protestih pri varnostni direkciji v Celovcu je poznno zvečer končno uspelo, da so se študentje mogli odpeljati s tovornim avtomobilom na svoje domove. Ta skandalozni dogodek ponovno priča o sovražnosti avstrijskih organov do koroških Slovencev. Očividno so se bali, da bi naši študentje povedali resnico o novi Jugoslaviji in da bi ljudstvo Slovenske Ko-

roške zvedelo, kako napreduje današnja Jugoslavija, kako obnavlja in gradi nove tovarne, železniške proge, avtomobilske ceste in si ustvarja temelje za boljše življenje. Če mislijo, da bodo takšne in slične metode ustrahovanja omajale koroške Slovence v borbi za osvoboditev, potem se motijo. V tej borbi se bodo samo docela razkrinkali vsi laži-demonkratki, ki nam odrekajo naše pravice in enakopravnost, prav posebno pa organi bivšega Hitlerjevega oberstlajtmanta Stösslerja, ki vidijo svoje poslanstvo v šikaniranju in zatiranju zavednih slovenskih antifašistov.

SELE

V nedeljo, dne 11. julija t. l. je bilo v gostilni pri Maleju zelo živahno. Imeli smo občni zbor Kmečke zveze za Slovensko Koroško, na katerem smo razpravljali o vseh perečih kmečko-gospodarskih vprašanjih. Orožnikom, ki so sprva hoteli »nadzirati« naš občni zbor, smo kar z vsega početka povedali, da na naše zborovanje nimajo dostopa.

V zadnjem času smo videli, da pri nas delo ne uspeva tako, kakor bi bilo potrebno. Ko nam je tajnik Pokrajinskega odbora Kmečke zveze za Slov. Koroško razložil okoliščine, ki nas zavajajo v vedno večjo gospodarsko krizo in osvetlil namene koroških šovinistov, ki jih imajo z nami koroškimi Slovenci v tej krizi ter nam nakazal možnosti naše borbe proti tem nameram, smo spoznali naše dosedanje napake, ki smo jih delali s tem, da smo premalo hodili na seje in sestanke. Sklenili smo, da hočemo to v bodoče popraviti ter s pridnim delom prispevati svoj delež k naši skupni stvari. Ko smo tako na drobno prereševali naš gospodarski položaj, smo ugotovili, da nimamo nobenega kmečkega zastopnika pri odgovornih oblasteh, ki bi zastopal naše interese. Ker pa nas je 81% včlanjenih v Kmečko zvezo za Slovensko Koroško, imamo vendar pravico, da si sami imenujemo svojega načelnika krajevnega kmečkega sveta, ne pa da ga nam diktira kmetijska zbornica. Zato smo iz občnega zbora pozvali okrajno kmetijsko zbornico v Celovcu, da imenuje našega predsednika Blaža Bradača za načelnika kmečkega sveta, kajti dosedanjega, ki reče k vsaki stvari, ki je v našo škodo, »da«, ne moremo potrebovati. Koroško deželno vlado pa smo opozorili, da letos ne bomo mogli oddati ne žita ne krompirja, ker nam je bilo na polju vsled obilnega dežja, slane in

tudi snega vse uničeno. Pa tudi naše živine ne moremo pasti in bo vsled tega živina zgubila na mlečnosti in teži. Zato smo se obrnili na koroško deželno vlado, da nam črta oddajo mleka in znižajo oddajo mesa. Ker smo zvedeli, da ima deželna vlada na razpolago poseben fond za utrjevanje kmečkih posestev, ki so utrpela škodo in ker nam še nihče ni popravil po fašizmu prizadejane škode, pričakujemo podporo iz tega fonda ter tudi potrebne količine semenja za prihodnjo setev in pocenjenih umetnih gnojil. Obe zahtevi so takoj podpisali vsi prisotni kmetje, v imenu občine pa je zahtevi podprl prisotni župan.

Razpravljali smo tudi o slovenski kmetijski šoli in ko nam je tajnik Kmečke zveze povedal, kakšen je položaj okrog slovenske kmetijske šole, so vsi kmetje z lastnoročnim podpisom zahtevali, da deželna vlada takoj ustanovi slovensko kmetijsko šolo ter jo otvori še letošnjo jesen.

BILČOVS

Naše prosvetno društvo »Bilka« je imelo konec meseca junija svoj redni občni zbor. Lepo število članov se je zbralo, da bi slišali iz poročil tajnika in blagajnika, kako dela in napreduje naša kulturna organizacija. Stari predsednik društva tov. Joško Boštjančič je otvoril občni zbor ter v kratkem govoru pozdravil vse navzoče. Nato je mešani zbor našega društva zapel lepo ubrane in borbene pesmi in tako dal občnemu zboru še več razgibanosti in življenja. Sledilo je poročilo tajnika društva, ki je bilo od vseh navzočih sprejeto z velikim odobravanjem, kajti od zadnjega občnega zbora smo imeli nič manj kot 21 večjih in manjših prireditev. Tudi naš mladinski pevski zbor se lahko ponaša z lepimi uspehi, kar pa je bilo mogoče doseči le z marljivostjo in požrtvovalnim delom vseh naših pevcev in pevk, ki se tako nesebično trudijo, da točno prihajajo na vaje. Posebno pohvalo zasluži tudi naša igralska skupina, ki je do sedaj še vedno pokazala, da zna držati red in disciplino in upamo, da bo to tudi v bodoče.

Občni zbor je vzel na znanje tudi poročilo o stanju blagajne, nato pa je prešel k volitvi novega odbora. Želja vseh navzočih je bila, da bi še za naprej ostal stari odbor. Toda na svetu je že tako, da se okoliščine, v katerih posameznik živi, stalno spreminjajo, in tako je tudi naš stari predsednik izjavil, da mu ni mogoče, da še nadalje vodi naše društvo, da pa bo radevolje tudi v bodoče pomagal pri našem kulturnem delu.

Občni zbor je nato na predlog bivšega predsednika izvolil tov. Franceja Gasserja iz Kajaz za novega predsednika, za podpredsednika pa tov. Roberta Sitar. Mesto tajnika je prevzel tov. Hanzej Safran iz Bilčova, blagajno pa tov. Jozej Boštjančič iz Brance vesi. Za knjižničarja smo izvolili tov. Kapuš Valentina, ki je obenem naš pevovodja.

S petjem smo nato zaključili naš občni zbor in se zahvaljujemo staremu odboru, posebno bivšemu predsedniku, za ves njegov trud in požrtvovalno delo v prosvetnem društvu. Vsi pričakujemo, da bo tudi novoizvoljen odbor vodil naše društvo k še večjim uspehom na področju kulturnega izživljanja.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

NAZNANJA:

SPD Malošče vabi na igro »Črna žena« v soboto, dne 17. 7. 1948 ob 9. uri zvečer in v nedeljo, dne 18. 7. 1948 ob 2. uri popoldne pri Pušniku v Ločah.

SPD »Zarja« v Železni Kapli priredi v nedeljo, dne 18. 7. 1948 ob 11.30 uri v kinodvorani igro »Miklova lipa«.

V nedeljo, dne 18. 7. 1948 ob 15. uri gostuje igralska skupina iz Kostanj v Vrbi pri Scholzu z

NOVO MIKLOVO ZALO.

Nastopijo tudi pevci in tamburaši iz Skofič.

OBJAVA

Občinski odbor Kmečke zveze za Slovensko Koroško Globasnica sklicuje svoj

redni letni občni zbor

v nedeljo, dne 18. julija 1948 ob 9. uri dop. (po maši) pri Šoštarju. Vsi člani so vabljeni k udeležbi.

KMEČKA ZVEZA ZA SLOVENSKO KOROŠKO

priredi v nedeljo, dne 18. julija 1948 ob 3. uri popoldne na Rešovem pašniku na Blatu

DAN ŽETVE

s tekmo žanjic in strojno žetvijo. Na sporedu so še govori, petje, oderski prizori, recitacije, godba in kot zaključek ljudski ples! — Pridite vsil

Pripravljajni odbor

Iščem ženina z malim posestvom ali pa rokodelca v starosti od 35 do 40 let.

Stara sem 32 let in vajena vsakega kmečkega dela.

Ponudbe s sliko naj se pošljejo na naslov: »Poste restante 304, Otok — Maria Wörth«.

LOJZE UDE:

PONATIS IZ „NOVEGA SVETA“

KDO JE BIL PRIPRAVLJEN BORITI SE ZA SAMOSTOJNOST AVSTRIJE?

Ob desetletnici obstoja prve avstrijske republike leta 1928 je isti Miklas kot predsednik Nacionalrata na slavnostni seji izjavil, da člen 2. sklepa z dne 12. nov. 1918, po katerem je nemška Avstrija sestavni del nemške republike, ustavno ne velja več, ostane pa v veljavi »kot slovesna deklaracija« (prim. dr. Avgust Wotawa, Deutsch-Oesterreichskampf um das Selbstbestimmungsrecht in knjigi »Die Anschlussfrage«, Wien-Leipzig 1930, stran 101).

To je bila ideologija o odnosu avstrijskega do nemštva tako odločilnih mož, kakor so bili kancler in vodja Domovinske fronte (Frontführer), te edine legalne oblikovateljice politične volje Avstrije, Schuschnigg, predsednik avstrijske republike Miklas in državni sekretar, pozneje minister za zunanje zadeve, Schmidt. Poleg miselnosti iz družbeno politično reakcionarne pozicije su, ki so jih ti možje predstavljali, jim je prav ta zrednost v nacionalnem pogledu onemogočala povzpeti se v upor

proti Hitlerjevi Nemčiji do nekega odločilnega dejanja. Tudi sicer v vrstah Domovinske fronte, katere jedro so tvorili nekdanji pristaši krščansko-socialne stranke, ni bilo skupine ali moža, ki bi iniciativno posegel v tok dogodkov in bil pripravljen organizirati obrambo z vsemi sredstvi. Nekaj je poizkušal le komisarični vodja dunajskega mesta Schmitz Richard, ki je po juljskem dogovoru 1936 začutil, v kakšni nevarnosti se nahaja Avstrija in ki mu je menda edinemu v tej družbi prišlo na misel, da bi se bilo treba pripraviti na oborožen odpor. Začel je iskati stika z delavstvom. Do nekega jasnega koncepta in odločnejšega dejanja pa se tudi ta mož ni povzpela. Zamisel oboroženega odpora je ostal v stadiju razgovorov, pogajanj, načrtov. Sicer pa bi se ta zamisel mogla izvesti le po Schuschniggu. To pa Schmitzu ni prišlo niti na misel (stran 140 in 191 do 198). Nekaj takih akcij legalne enotne strokovne zveze (Einheitsgewerkschaftsbund) je bilo že pod vplivom ilegale komunistov in revolucio-

narnih socialistov. Mislim n. pr. spomenico, ki so jo aprila 1937 izročili Schuschniggu izvoljeni zaupniki strokovne zveze, predstavljajoči »najmanj 100.000 delavcev« (stran 268). V tej spomenici opozarja delavstvo, da je borba za samostojno in neodvisno Avstrijo stopila v odločilni stadij. Pravijo pa: »Delavci morejo le tedaj učinkovito prevzeti svoj delež na obrambi Avstrije, če se jim da popolna neodvisnost v njihovih gospodarskih in kulturnih organizacijah. Tedaj bodo s toliko večjo pripravljenostjo branili neodvisnost, ako bodo istočasno z avstrijsko neodvisnostjo branili tudi lastno svobodo in neodvisnost«. Spomenica je bila Schuschniggu dejansko izročena, ostala pa je brez učinka. »Sele po Berchtesgadnu je napravila vlada poizkus stopiti z nami v stike«, tako pravi Friedrich Hillegeist, eden izmed vodilnih funkcionarjev ilegalnega svobodnega strokovnega gibanja (stran 268). V tem času je izročilo delavstvo, spet po osebah legalne strokovne zveze, novo spomenico s podobno vsebino, kakor je bila spomenica aprila meseca 1937. Schuschnigg je deputacijo sprejel 3. marca 1938, v kateri je bilo 20 obratnih zaupnikov pod vodstvom Hillegeista, ki so predstavljali veliko število delavcev. Državni tožilec govori o milijonu. Tudi ta iniciativa je morala ostati brezuspešna, ker je oborožen odpor spravljala v zavisnost od Schuschnigove od-

ločitve. Tako so te akcije, kakor akcija režima moža Schmitza, ostale v stadiju razgovorov, pogajanj, načrtov.

Glede te druge akcije ostaja po gradivu Schmidtovega procesa zanimiv moment nepojasnjen: Branilec Schmidta: »Bo pač zmotno, da je bilo v dneh marca 1938 en milijon delavcev (op. pis. namreč za odpor). Ali so bili pri Schuschniggu tudi funkcionarji strokovne zveze? Priča Theodor Hainisch, zastopnik strokovne zveze: Pri razgovoru so bili praktično navzoči samo funkcionarji enotne strokovne zveze. Branilec: Ali Vam je sedaj znano, da je bilo vodstvo strokovne zveze od Papena podkupljeno? (Podčrtal pis.) Priča: To nam ni bilo znano. Vodstvo strokovne zveze je bilo pod nadzorstvom obratnih zaupnikov« (230). Šlo je torej za akcijo legalne, v glavnem režimske strokovne zveze in Schmidtov branilec, ki dela vtis izvrstne informiranosti, trdi, da je bilo njeno vodstvo od Papena podkupljeno. To bi bilo razumeti tako, da je Nemčija hotela dobiti pretezo za oboroženo intervencijo. Ta preteza naj bi bila neko dejanje, ki bi pomenilo kršenje julijskega in berchtesgadenskega dogovora, toda ne z namenom odpora, temveč z namenom provokacije. V knjigi Schmidtovega procesa ni o tem nikakega nadaljnega pojasnila.

(Dalje.)

TAKO ŽIVIJO LJUDJE SAMO V PROSTRANI

SOVJETSKI DOMOVINI

V enem izmed novih sovjetskih mest, Voskresensku — pripoveduje ruski pisatelj in novinar Boris Volgin — sem zvečer šel v klub na koncert. V odmoru so me seznanili z namestnikom glavnega inženirja v ondotnem kombinatu, s Stalinskim laureatom Grigorijem Elaginom. Brž sva bila v pomenku. Moj novi znanec mi je povedal, da je bil svojčas preprost delavec. Ponosno je pristavil: »Inženir sem postal po zaslugi delavske fakultete.«

V prvih letih sovjetske oblasti so sovjetske univerze imele tudi tako imenovane delavske fakultete. Naloge teh začasnih učilnic so bile, da izobrazijo delavce in kmete za vstop na višje šole. Delavske fakultete so obiskovali mladi ljudje z nižjo izobrazbo. V treh letih so obdelali snov celotne srednje šole. Te posebne učilnice so omogočile tisočim in tisočim nadarjenim ljudem iz preprostih slojev, da so v tako kratki dobi pridobili srednješolsko izobrazbo.

Danes, ko je mreža vsakovrstnih šol na gosto razširjena po vsej Sovjetski zvezi, delavske fakultete niso več potrebne. Vsekakor pa se zdaj, ko so svojo začasno nalogo opravile, lahko ponasajo z nemajhnim številom gojencev, ki so danes zelo vidni predstavniki inteligentnih poklicev širom Sovjetske zveze.

Življenjska pot inženirja Grigorija Elagina je zelo značilna za mnoge sovjetske ljudi. Bil je v mladih letih vajenec v delavnici vodovodnega instalaterja, potem kurjačev pomočnik in kurjač mehanične pralnice, nato pa je obiskoval delavsko fakulteto v Kursku in Orlu in slednjič postal študent kemično-tehnološkega zavoda v Gorkem. Boris Volgin pripoveduje o njegovi nadaljnji življenjski poti in o njegovem današnjem življenju:

Po koncertu me je Elagin povabil k sebi na dom. Mesto Voskresensk je zrastle šele v dobi prve petletke in spominja na kakšno novo moskovsko četrt. Ima asfaltirane široke ceste, krasne, večnadstropne hiše z vsem udobjem, velike prodajalne, povsem sodobne šole, klube, parke...

Grigorij Elagin prebiva z družino v stanovanju treh sob, s kuhinjo, kopalnico, centralno kurjavo in vsem potrebnim orodjem. Takih stanovanj pa nimajo samo inženirji, marveč tudi mnogi delavci in nameščenci kemičnega kombinata, med njimi odlikovanec z Leninovim redom, brigadir mehanične delavnice Nikolaj Sizov, pekar Stepan Škodin, mehanik Fedor Nesterov in še vrsta drugih. V Elaginovem kabinetu, kjer nama je tekel pogovor, stoji pianino in velika knjižna omara, polna knjig. Vse priča o tem, da se mladi gospodar zanima za tehniko prav tako kakor za glasbo in zgodovino in za druge države.

Elagin, ki je pred meseci postal namestnik glavnega inženirja, je v nekaj letih pripomogel k temu, da je kombinat v mestu Voskresensku zrastle v eno izmed vodilnih podjetij te vrste. S tremi inženirji moskovske načrtno organizacije »Giprohim« je izdelal novi aparat za izdelovanje žveplene kisline. Že v letih Domovinske vojne je kombinat uvedel nove aparate, ki so se izkazali uspešnejši in cenejši kakor prejšnji. Učinek je bil ta, da je podjetje v enem letu izkazalo 6 milijonov dobička nasproti prejšnji proizvodnji Leta 1944. je bil Elagin odlikovan z redom Rdeče zastave, lani pa je bil s tremi inženirji svojega kombinata počaščen s Stalinsko nagrado.

Po Domovinski vojni je Grigorij Elagin obiskal svoje domače kraje. Njegova rojstna vas Filipova v kurški oblasti je bila pod nemško oblastjo in so jo Nemci seveda požgali in porušili. Brž po vojni pa je pokazala prav tolikšno žilavost kakor njen prizadevni sin Grigorij Elagin. Domačini so zavijetli rokave, si ustvarili nova bivališča, lepša kakor prej, in s posebnim ponosom zgradili novo šolo.

»V domačih krajih« — je veselo pripovedoval Grigorij Elagin Borisu Volginu — »sem srečal starega tovariša z delavske fakultete Grigorija Šackina. Tudi on je postal inženir in vodi zdaj neki rudnik v Kazanu. Drugi moj tovariš s fakultete Nikolaj Gotovkin pa je danes načelnik gradnje kemičnega kombinata nekje na jugu.«

Tako rastejo preprosti sovjetski ljudje.

V Sovjetski zvezi pa ni poskrbljeno samo za to, da se povzpnejo ljudje iz nižjih slojev k širšemu obzorju in višjim poklicem — poskrbljeno je tudi za tiste, ki poleg svojega rednega poklica, za katerega so se izsolali, kažejo tudi nadarjenost in veselje še za kak drug

poklic. V tem pogledu je zlasti pomemben moskovski zavod, ki se imenuje »Študij likovnih umetnosti«. Že pred desetimi leti so to šolo organizirali in ima danes svoje prostore v središču Moskve, v »Domu Sojuzov«. V tej šoli lahko najdete že sivolasega učenjaka ali solidnega inženirja ali zdravnika poleg mladega uslužbenca plinarne ali povsem mladega dijačka. Vsi z enako vnemo prerisujejo podobo, ki visi na steni, ali pa poslušajo predavanje o umetnosti, o anatomiji, o kompoziciji.

Zvečer po delu trikrat na teden prihaja v to šolo 260 gojencev črpat praktično znanje, po en večer pa posvečajo teoriji. Šolo vodijo sami ugledni mojstri, med njimi narodni umetnik Jun, ki opravlja ravnateljske posle. Med učitelji so tudi veliki mojstri Dorohov, Hazanov, Robanov, Horoškevič. Ta šola risanja in slikanja ima v Moskvi tri podružnice: v kulturnem domu Stalinske tovarne avtomobilov, v klubu tovarne »Kompresor« in v Kulturnem domu »Metrostroja«. V vseh treh podružnicah se posveča risarski in slikarski umetnosti okrog 200 umetnikov-amaterjev. Mnogi delavci in uradniki, ki dovršijo to šolo, se potem izpopolnijo na višjih zavodih. V desetih letih se je 60 gojencev te šole posvetilo svojemu drugemu poklicu — postali so umetniki.

Za tridesetletnico sovjetske oblasti so organizirali v Moskvi Vsevezno razstavo ljudske umetnosti. Moskovska šola je za to razstavo pripravila vrsto izbranih del. Po večini so se gojenci lotili motivov, ki so jim po poklicu najbližji. Tako je namestnik načelnika velike plavzarne in livarne Černjavski naslikal veliko kompozicijo »Livarna«. Inženir ministristva za gozdarstvo Artemjev je zasnoval

veliko platno »Na žagah«. Uradnik notranjega ministristva Denisov je naslikal prikupno umetnino »V pionirskem taborišču«.

Umetniki-amaterji sami sestavljajo posvetovalnico. V njej so: kurjač Oskolzi, ki izdeluje kompozicijo »Ribji lov v Bakuju«, nadalje višji uradnik ministristva za mesno in mlečno gospodarstvo Trojicki, ki je izvrsten krajinar, ter zdravnik-psihater Čerskoski in še nekateri drugi. Nedavno so tu ustanovili tudi dopisno šolo in posvetovalnico. Vodi jo umetnik Osipov. Dnevno prihajajo pisma in risbe z vseh koncev Sovjetske zveze. Vsakemu umetniku-amaterju pošljejo odgovor na vsa vprašanja, ki ga zanimajo. Zdaj je v Sovjetski zvezi že okrog 160 študijskih krožkov, v katerih se ljubitelji likovnih umetnosti — delavci in nameščenci — brezplačno poučujejo, razvijajo svoje sposobnosti in talente in rastejo v idealne umetnike.

Seveda je v Sovjetski zvezi velika skrb posvečena tudi umetniški izobrazbi otrok. V Moskvi je poseben zavod za umetniško vzgojo otrok, ki ga vodi Akademija pedagoških ved ZSSR. V zavodu sprejemajo otroke od osmega do sedemindvajsetega leta, ki so zgodaj pokazali nadarjenost za to ali ono panogo umetnosti. Nadarjene otroke odbirajo za zavod moskovske šole in številni otroški klubi, kakršne ima vsak rajon v Moskvi in v drugih velikih sovjetskih mestih. Učni načrt v tem zavodu je tak, da lahko otrok kar najbolj razvija vse svoje umetniške sposobnosti v okviru svoje osnovne in srednješolske izobrazbe. Učitelji so sami kvalificirani vzgojitelji-specialisti z višjo umetniško izobrazbo. Ti pomagajo otroku negovati prirojene sposobnosti ter postopno razvijajo fante in dekleta v mlade umetnike. Zavod ima oddelke: za kareografijo, za gledališče, za likovno umetnost, za glasbo in književnost. Pouk je brezplačen in se vrši dvakrat ali trikrat na teden. Poleg praktičnih vaj črpajo vsi gojenci potrebne teoretične nauke, da pridobijo temeljno znanje, neobhodno potrebno človeku, ki stopa na pot resnega umetniškega dela.

Razvoj sovjetske knjige v 30 letih

Eden izmed pomembnih rezultatov tridesetih let sovjetske oblasti je neslutni razcvet kulture vseh narodov Sovjetske zveze. Številke o knjigah, ki so izšle v Sovjetski zvezi po veliki Oktobrski revoluciji, so najboljšo merilo za presojo kulturnega življenja v deželi socializma. Po nakladi knjig se ne more s Sovjetsko zvezo kosati nobena druga država na svetu. V Sovjetski zvezi je knjiga postala last ljudstva. V carski Rusiji so bile duhovne dobrine pristopne le ozkim plastem prebivalstva, ki je bilo v kulturnem pogledu zelo zaostalo.

V tridesetih letih sovjetske oblasti je izšlo 873.000 knjig v skupni nakladi okrog 11 milijard izvodov, to se pravi, da je v tej dobi izšlo 5-krat več knjig kakor v prejšnjih desetletjih. Leta 1913. je odpadlo na prebivalca povprečno 0,7 knjige. Pred začetkom druge svetovne vojne pa je odpadlo na prebivalca 4,1 knjig. Glede na štev. prebivalcev je izhajalo skoraj 6-krat več knjig kakor pred

revolucijo. V car. Rusiji so izhajale knjige v 49 jezikih, medtem ko jih sedaj tiskajo v 119 jezikih. Do konca druge stalinške petletke je izšlo v jezikih raznih narodov Sovjetske zveze razen v ruskem 143.000.000 izvodov knjig ali približno 20-krat več kakor pred revolucijo. Medtem ko je bila 1913. povprečna naklada knjige 3300 izvodov, se je do 1946. leta dvignila na 20.000.

Tudi vojna ni mogla kljub vsem strahotam in uničenju mnogih grafičnih podjetij zadušiti razcvet sovjetske knjige. V treh letih in pol tik pred vojno so sovjetske založbe izdale 151.000 knjig s skupno naklado 2.114.000.000 izvodov. Tik pred vojno je izhajalo v Sovjetski zvezi 8754 časnikov z enkratno naklado 3715 milijona izvodov (na leto 7,4 milijarde izvodov) in 1760 revij s skupno naklado 227 milijonov izvodov. V zadnjih letih pred vojno je izhajalo na leto do 4000 knjig klasikov leposlovnih del in knjig sodobnih sovjetskih pisateljev.

V primeri s to veliko založniško delavnostjo je med vojno izšlo seveda mnogo manj knjig, vendar še vedno precej: 71.900 knjig in brošur v nakladi 1 milijarde 193.000.000 izvodov.

Najbolj priljubljena dela sovjetskih pisateljev so izšla v tridesetih letih v velikanskih nakladah. Največjo naklado je dosegel Šolohov »Tihi Don«, ki je izšel v 125 izdajah, skupno v 5.859.000 izvodih. Ostrovskega roman »Kako se je kralilo jeklo« je izšel že v 155 izdajah skupno v 2.913.000 izvodih. Fadjejeva »Razbitje« je doživelo že 133 izdaj, ki znašajo 2.661.000 izvodov. Dela Šolohova so izšla v 53 jezikih v skupni nakladi 16.300.000 izvodov. Alekseja Tolstoj v nakladi 13.700.000 izvodov (v 38 jezikih), Simonova v 12.500.000 izvodih itd.

V dveh povojnih letih je izšlo 47.000 knjig z naklado 905.000.000 izvodov. V letošnjem, prvem polletju je znašala skupna naklada knjig 261.000.000 izvodov. Povprečna naklada znaša za knjigo po 19.000 izvodov ter je višja kakor predvojna. Povprečni obseg knjige se je povečal na 7,7 tiskovnih pol.

Značilno za kulturno življenje v Sovjetski zvezi je tudi, kako znajo ceniti dela svetovnih klasikov. V tridesetih letih je izšlo v skupni nakladi 174.000.000 izvodov del svetovne literature. Prevedli so dela nad 1400 avtorjev, klasikov in sodobnih pisateljev. Naklada prevodov angleških in ameriških pisateljev je presegala 67.000.000 izvodov, francoskih 48.000.000, poljskih in drugih slovanskih avtorjev pa 12,5 milijona.

V Sovjetski zvezi so številne knjige še preden izidejo popolnoma razprodane. Zanimanje za knjige je tolikšno, da jih dobijo le tisti, ki jih vnaprej naročijo. To dejstvo, da je sovjetska oblast uspela, da se je knjiga razširila med široke delovne množice, najbolj priča o tem, da te množice razumejo pomen kulture in da je postala kultura tudi njihova last.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Volikovec. Glavni urednik: Dr. Franci Zwitter; odgovorni urednik: Franci Ogrja, oba Celovec, Salmisträße 6. uprava: Celovec, Völkermarkter Straße 21. Dopolni se naj pošljajo na naslov: Celovec (Klagenfurt), Postamt 1., Postschloßbach 272. Tiska: »Kärntner Volksverlag G. m. b. H.«, Klagenfurt, 10.-Oktober-Straße 7.

OB ZIDU

MIŠKO KRANJEC

Katka je čutila, kako se je v njej srce za trenutek ustavilo, nato pa močno vzvalovilo in kako ji je telo vzdrhtelo. Okrenila je glavo in se ozrla po onih ob sebi. Srečala se je z njihovimi pogledi in videla je v teh pogledih, da je tam zapisano poslednje rahlo začudenje, a hkrati že neka pomiritev.

Pot se je zaključila. Bila je dolga, bila je težka, mučna in vendar, kako rad bi jo človek hodil. Zdaj ne bo treba nikamor več. Poslednji korak je bil storjen, ko si si izbral ta prostor. Konec je ječ, konec vseh muk, konec zasramovanj, konec nasilja in konec tiste dolge, lepe, človeške-poti, preobložene s toplimi sanjami, poti daleč iz vasi do mesta, poti skozi mesto in skozi življenje do tega zidu, kjer slive otrsajo jesen na pušto dvorišče.

Katka se je ozrla po vejah sliv z redkimi listjem, ozrla se je po bledem je-

senskem nebu in še ji je za trenutek vstal privid lepe, umirjene jeseni na kmečkem domu sredji vasi, tam kjer se mala Lojzka igra z murijem to jutro in sanja o tem, da bi se že vsaj to nedeljo morala vrniti iz mesta mama, ki je že nekaj tednov ni bilo, kar nikakor ni bila njena navada. Treba si je samo bežno zamisliti tak lep jesensko nedeljski popoldan, ko se srečata Katka in mala Lojzka: sprehod po vasi in nato po polju, nato ob potoku, kjer se orumenelo drevje ogleduje v vodi, treba si je le bežno zamisliti vse velike pogovore, ki jih imata Katka in Lojzka, pogovore o svetu, mestu, o življenju, o lepi bodočnosti, ko bo Lojzka veliko lepo dekle in bo tudi lepo oblečena, vse to si je treba zamisliti, da si človek vsaj malo lahko predstavi vso lepoto življenja. Pa kaj potem vsi ti zoprni, kričeči glasovi, pokanje s petami, repotanje zapiravev na puškah, kaj potem vsi ti ljudje, ki bol-

ščijo sem proti bedni Katki, ki nosi na prsih vsiljeni ji napis:

»Ich bin Bandit«.

Tam na vasi, kjer sta se za trenutek srečali Katka in Lojzka na vrtu z mehko, lepo jesenjo, tam Katka ni bandit, tam iz njenega pripovedovanja, njenega nasmeha, njenega toplega, vere polnega pogleda iz njenega poljuba na Lojzkinu čelo, iz njenih sanj in sploh iz vsega diha drugačno, tam leži nad vsem napis z velikimi črkami:

»Človek sem«.

Zganile so se veje sliv, visečih prek zidov, ko je potegnila od nekoč sapa, zganile so se in otrsle nekaj novih listov na mrko prazno, z visokim zidom zagrajeno dvorišče.

Katkin muri si je zdaj ogledal od blizu drobno bitje in od blizu si je ogledal napis na njenih prsih »Ich bin Bandit«, dotaknil se je z jezikom rane na čelu, kjer se je cedil curek krvi, toda samo dotaknil, potem je obstal in začuden gledal po ljudeh, ki so stali sredi dvorišča. Veje sliv so še bolj gole gledale prek zida na pušto dvorišče, listje pa je ležalo po tleh.